

Veliki ratni plijen u lpeku.

Brzobjavne vijesti.

Rat na Balkanu.

Položaj Srba u Albaniji.

A t e n a, 8. decembra. (D. u.) Havas javlja: Poduzeće Bugara, da premoste rijeku Cernu, izjavilo se. Zima i neprohodivi putevi prijece Srbima uzmak u Albaniju, gdje je koncentrirano 100.000 Srba i 20.000 bjegunaca.

Albanci navlažu na Srbe.

G e n f, 8. decembra. „Tems“ javljaju iz Cetinja: Albanske bande uvijek navlažu na emigrantske i srpske čete.

Bijeda srpskih bjegunaca.

G e n f, 8. decembra. Lionski listovi javljaju iz Cetinja: Seljenje srpskih bjegunaca u Crnu Goru traje bez prekinita. Bjegunici, koji su morali prehoditi brežovine krcate snijegom, nalaze se u užasnom stanju. Ipek je prepun prebjeglica. Pošto nije moguće sve ukonaciti, većina njih prisiljena je da spava pod vedrim nebom. Velikom neuspješnošću očekuje se obećani pomoć saveznika. Bijeda se u Crnoj Gori danonice povećava. Svi su iznosi zemlje potrošeni, te nije moguće dalje hraniti bjegunce.

Uzrak srpske vojske.

Nakon što je srpska vojska protjerana iz područja krajevine, na dnevnom je redu pitanje, kuda su krenuli ostaci srpskih vojaka. Uzrak u Crnu Goru oštećen je neugodnim prilikama tla. Čini se radi toga, da su veliki dijelovi srpske vojske poduzeli uzmak ne u Crnu Goru, već preko sjeverne Albanije. Osobito su nepovoljne po uzmičućeg neprijatelja prilike kod Prizrena. Od Prizrena zapadno u Albaniju vodi tek strma bespulsna dolina Bijelog Drina. Nuz daljini tok Drina teže se u Skadar. Ostaci srpske vojske stiču bez sumnje prema tom gradu. Linija Prizen-Skadar predstavlja najkraći spoj srpske granice s jadranskom obalom. Ova je okolnost jamačno vodstvu srpskih operacija bila vrlo važna. Ali unatoč ovoj prednosti ova linija pokazuje i vrlo slabe strane. Od Prilpa dolje ne vodi dolinom Drine, na dosta velikom prostoru, gotovo nikakav put.

Uzmičuće srpske kolone su prisiljene upotrebljavati komunikacije, koje se vijugaju gudnom. To su obronci oko 2000 metara visoke Hasit-planine. Ni spomenute su komunikacije tek osamljene i vrlo slabe staze, na kojima se mogu otpremati najviše na mrlama mali gorski topovi, a nikako veći topovi. Ovim se tučnaci, da su Srbi u Prizrenu morali ostaviti teško topništvo i čitavi tren. I pukovnik Vasić je mislio, da je bolje, da se ne uzmiče preko grčke granice na jug, već na albansko područje prema zapadu. Ovo proizlazi iz gđjesta njemačke vrhovne vojeve uprave, gdje se vidi, da su srpske zalaznice suzbijene tako u pravcu na Dibru, kako i na Obridu.

Prama talijanskim je vijestima srpska sjeveristočno vojska provela uzmak u uzornom redu te se sada nalazi već izvan opasnosti (?). Čini se, da ne će balkanska vojska svršiti u albanskih brdima već u Makedoniji, gdje su saveznici silu prvim nastupom prisilile francuze na uzmak. Međutim javljaju Englezi napadaje jakih bugarskih sila na frontu kod Strumice i dolazak pojačanja u Solunu.

Izjava kralja Petra.

B e r l i n, 8. decembra. „Vossische Zeitung“ javlja iz Amsterdama: Srpski je kralj Petar izjavio pred nekoliko dana francuskom poslaniku: Rusija je je još u mjesecu lipnju uvjeravala, da se Srbija ne treba ničega bojevati. Tada je malo faljelo da nismo naše sjeverne čete odaslali na druga bojišta. Srpska se je vidja posvema pouzdavala u Rusiju. Ostali saveznici nisu imali proma Srbiji nikakvih obveza, ali je francuska vazda bila prij-

teljom Srbija. Da je Rusija ispunila svoja obećanja s onom iskrenošću, kojom se to kod nas očekivalo, polozaj bi se na Balkanu bio drugačije razvio i to još prije nego što bi centralne vlasti i mogle da pomisle na kakovu oliznuv. Kralj Petar navodno namjerava otputovati u Pariz i ondje proročaviti neko vrijeme. On je međutim vrlo bolestan a i njegovo je duševno stanje narušeno.

Grčka i ententa.

Pritisak na Grčku.

L u g a n o, 8. decembra. Zastupnik lista „Gazzetta del Popolo“, u Ateni, Rudolf Foa, imao je pogovor sa grčkim državnikom, koji mu je rekao, da nije neslano držanje Grčke, koja hoće da brani svoju neutralnost i neodvisnost, nego da je nestalnost kod entente, što naravski upliva na držanje Grčke. Osim toga ponude entente, kada bi se ih u principu i prihvatilo, u izvedbi činile bi lakve poteškoće, da bi se moralo odluku posve prepustiti stručnjacima. Inače, rekao je Grk, on nije pesimista, jer ententa nastoji da olakša rješene sviju visedeli pitanja. Opetovno se drže sjednice ministarskog vijeća pod predsjedanjem kralja.

Joffre zapovjednik na Orijentu.

L o n d o n, 8. decembra. „Times“ javljaju iz Pariza: Imenovanje Joffrea zapovjednikom svih francuskih četa je više nego što isto tehničko naravi. Ekspedicija na Balkan uslijedila je na njegovu zapovijed, te je on za nju odgovoran. Ako se imadu vojne operacije voditi zajednički, onda bi morala i Engleska imenovati četa, koji će sa Joffreom raditi. Od osega novih dužnosti ovisno je, da li će se na sjevernoj i južnoj fronti biti imenovani nasljednik. Najvažnije je pitanje u Levantu.

Prama engleskim vijestima izgleda, da je sada naer taj, da se obustavi akcija u Makedoniji i Galipolju, nu da se izvede aktivna obrana Egipta i da se pošalje ekspediciju u Siriju. Imenovanjem Joffrea zapovjedniku na Orijentu htjeli su Francuzi da razdijele svoj rat na Orijentu od Engleske.

Izjava grčkog kralja.

N e w - Y o r k, 8. decembra. (D. u.) Dopsnik „Associated Press“ imao je u Ateni pogovor sa kraljem Konstantinom, koji mu je izjavio, da on zadaje svoju osobnu riječ, da grčke čete ne će napadnuti ententinih četa, ako ententa obeća, da će ukrenuti svoje čete u slučaju, da budu potisnute na grčko područje i time bude promatrala vojska na Balkanu riješenom. Kralj će u ovom slučaju sa eijelom svojom vojskom braniti i jamčiti za navalu centralnih vlasti, dok bude trajalo ukrcavanje. Više od toga on ne može učiniti, te ne će povući svojih četa iz Soluna i granice, i ne će dozvoliti, da se Grčku silom ili laskanjem dovede to toga, da se okani neutralnosti.

Iz Rumunjske.

Rumunjskoj ne imponiraju ruske čete.

B u k a r e s t, 8. decembra. Poluslužbeni list „Vittorul“ primjećuje koncentriranje ruskih četa i vijestima, koje su svaki dan drukcije, da ove čete nijesu u stanju, da imponiraju Rumunjskoj.

Rumunjska rekvirira brodove.

B u k a r e s t, 8. decembra. Poluslužbeno se javlja, da je rumunjska vlada rekvirirala sve prevozne brodove, što se nalaze u rumunjskih lukama. Time se hoće predusresti tome, da se bude nesmetano moglo transportirati žito.

Iz Rusije.

Proslava bune protiv Rusije.

K i e l c e, 8. decembra. U svim gradovima i mjestima Poljske, proslavilo se ovih dana za prvi put uspomenu bune protiv Rusije (novembra 1830.) otkada je Poljska izgubila svoju neodvisnost. Na nalog njemačkih vlasti imala je ova svečanost u Varšavi više crkveni karakter.

Poziv Dume.

P e t r o g r a d, 8. decembra. Carskim ukazom preneseno je vrijeme kada bi se imale nastaviti rasprave u Dumi i državnom vijeću, koji su se imali sastiti već 9. novembra, radi izvanrednih prilika i to dok ne budu odbori pripravili i potrebite radnje.

S t o c k h o l m, 8. decembra. Nasavjet Gorenikima odredio je car, da se Duma ne će sazvati, dok nije poznat uspjeh ratnog zajma. Polozaj glasanja u Dumi je takav, da je ugroženo stanje vlade.

Ruska fronta.

K i e l c e, 8. decembra. „Zienna Kiolecka“ javlja: Sadašnja je ruska fronta duga 11 stotina km. Ona teče od Baltijskog mora preko Tukuma, Kemerna, Drukena, Friedrichstadta, Jakobstadta, Iluksta, Fabianova, Vidsija, Kocianja, Miazdora, Molotečna, Naihohka, Baranova, kanala Ojinskija, Pibna, Pogorla, Cartorisca, Kolkija, Olike, Dusha, Novo Aleksina, rijeke Stripe, Zaleščikija, rijeke Pruta do rumunjske granice.

Iz Engeske.

Engleska i socijalistička interpelacija u Berlinu.

B e r l i n, 8. decembra. Dopsnik „Vossische Zeitung“ brzobjavio iz Amsterdama: Sve englesko novinstvo donasa debelim slovima tiskanu vijest o interpelaciji socijalnih demokrata radi mira. Svi listovi označuju interpelaciju kao njemački trik i li intrigu, samo da pred očima svijeta prikazuju Englesku kao on vlasti, koja hoće i dalje voditi rat, akoprem je moguće mir. Svi listovi pišu jednako. Čini se, da je članak inspiriran od vlade.

Pitanje mira.

L o n d o n, 8. decembra. „Times“ javlja iz Vasingtona: Bryan objelodanjuje manifest, kojim pozivlje Wilsona, neka odmah započne posredovanje između ratujućih država.

Engleska mami norveške radnike.

B e r l i n, 8. decembra. Engleski agenti traže za engleske tvornice municije norveške radnike. Posljedice toga se već opažaju. U državnoj tvornici municije u Kongsbergu je već nastao konflikt radi plaće, te oko 150 radnika prijeti, da će otići u Englesku, gdje im obećavaju i pfund dnevne plaće.

Centralne vlasti.

Iz ugarskog državnog sabora.

B u d i m p e s t a, 7. decembra. (D. u.) Ugarski državni sabor raspravljao je prijedlog o naknadi štete. Tijekom rasprave naglasio je ministarski predsjednik grof Tisza velike pobjede u Galiciji, hrabru obranu jugozapadne fronte i veliki uspjeh rata u Srbiji. Priključenjem Bugarske pruzen je temelj trajnog rješavanja balkanskog problema, pošto ovaj sporazum ne ugrožava nijednu drugu balkansku državu. Držanje Grčke promatramo sa pouzdanjem. Ono već sada sačinjava za nas dragocjenu perspektivu za budućnost Rumunjska može priključenje Bugarske centralnim vlastima uzeti bez sumnja. Mi smo uvjerenja, da nam Rumunjska mora biti naravna saveznica. Ako će Rumunjska iz ovoga povući svoju odluku, to ovisi od nje same. Što se tiče pitanja mira, koji

su spomenuli Karolyi i Andrassy izjavljiva ministarski predsjednik: Objektivni predmeti zaključka mira nalaze se tu, ali nema subjektivnih. Mi moramo oglastiti, da u Ugarskoj nema čovjeka, koji bi prije zaključio mir, dok nije zajamčena naša sigurnost i naša budućnost. (Zivalno odobravanje u cijelom kući). Vrijeme zaključka mira ovisno je isključivo od naših neprijatelja. Sve što više poljeda postignemo i sve što više žrtve doprinesemo, to će biti i teži uvjeti za naše neprijatelje. (Zivalno odobravanje.)

Pas u zdravstvenoj službi na bojištu.

Uspjeh je u modernom ratu ovisan ne samo o hrabrosti i vrlini boraca te duhovitom i proivacnom vodstvu, nego i o mnogim drugim prilikama, kao što je primjerice industrijalna ratna organizacija (oružje, municija, oprema, hrana), dobro uređena elapna služba i čitav niz ostalih potrepstina, među kojima je od nemalne važnosti i zdravstvena služba koji na samom bojištu toli i iza fronte. Vrhovni je nadzornik te zdravstvene službe prejšnji nadvojvoda Franjo Salvaator. Nije ovjeto nalaze, da navajdamo odlične njegove zasluge na polju bojnoga zdravstva, nego čemo samo ukratko spomenuti noviju jednu naredbu, koja je veoma važna i koja je nastojanjem prejšnjog gospodina praktično i s vema zamjernim uspjehom provedena, a to su takozvani sanitetski psi.

Već prije rata postajalo je nekoliko društava, od kojih je najzastupnije i na prvom mjestu austro-ugarsko društvo za obrazovanje policajnih i sanitetskih pasa u Beču, kojima je bila svrha, da uvježbaju pse za redarstveno-sigurnosnu, a u slučaju rata i za zdravstvenu službu.

Iskustvo je u sadašnjem ratu pokazalo, da trud toga društva i materijalna pripomoć privatnika nije bila uzaludna, jer su ti psi na bojnou polju bili od vema velike koristi. Četiri su poglavito rase, iz kojih odabiraju takove pse i to: njemački ovarski pas, dobermanski pitč, Airedale-Terrier i Rottweiler.

Takav je pas pridijeljen vodji, koji uvijek radi samo s jednom te istom životinjom. Pas je opremljen samo s vratnikom, na kojem je crveni genfski križ, i pokrivalom oko tijela. Njegov vodja nosi sa sobom nekoliko komada t. zv. kolača za pse i dugu uzicu, a oboružen je samo samokresom. Kad je pas na bojištu u „službi“, t. j. kad po grmlju i sikarju pažljivo bolesne i ranjene, nema na sebi ni vratnika, jer bi mogao s njime o bilo što zapeti.

Vodja koraca određenim predjelom redovito u što točnijem pravcu, a pas tret pred njim sad desno sad lijevo njušeći trag. Iznenada išteece postrance i dopskora se povrači s kakotom kapom, rupcem, krpicom odore itd. Sad ga vodja privuče na uzicu, da ga pas povede do ranjenoga čovka, i pruža mu prvomu obećanje, obavješuje o svom nalazu najbliži zdravstveni odo i nastavlja svoj put. Dakako da pas ne smetaju nikakve zaprieke, nego se preko njih okretno penje ili ih preskakuje. Velika se vrijednost sanitetskoga psa jasno razabire, kad uzmemo na um, da bolesnici i ranjenici najrdaje potražuju osamljena i što više zaštićena okolišavanja i utišanja. Pa ih sanitetni vojnici mogu doista vema teško naci, pogotovo, ako su tako oslabili i znemogli, da ne mogu davati glasa od sebe. Tako je za velikih onih bojova u Karpatima jedan ovakav pas u jedan jedini dan našao četrnaest ranjenika, koji su bili tako skriveni, da bi ih bilo gotovo nemoguće naci bez psa. a drugo je jedan dan pet sanitetskih pasa otkrilo pedeset teško ranjenih. Čijeni se, da su psi iznashli dođu sveukupno do 15.000 klinulih boraca.

I naši saveznici Nijemci imaju u svojim vojnim zbiorovima sanitetna pseta, kojima slavni Hinderburg posvećuje vema veliku pažnju.

Razne vijesti.

Sozicnica za evakuiranu djecu iz Medulina. Trudom gospođe Borri, supruge izluzira te gospođice Tonke Kirac od Jakova, sabralo se je u Medulinu K 115 28 h za božićen iz Medulina evakuirane djece. Toj lijevoj seriji pridružili su sljedeći: po K 10 Rudolf Božić, Maschinbetrieblleiter Sulevics & K. Madagani Stefano K 560, ing. Eugen Morich K 4; po K 3: Jak v Kirac (frugi put), Jakov Radosevic, Antonija Pampineta; po K 2: Ivan Mihajlović, Josip Urdi, Stjepan Demarić, Kata Lorenzin, žena Josipa, Marija Veliceo, Luka Zuecon, Marija Radosevic, Ružica Lorenzin, Matija Lorenzin, Josip Zuecon, Grgo Lorenzin E. Jenček, Kirac Josip, Anton Piccini, Grgo Klarić, Visentini Marija, Mihelak, A. Omalin, Antonija Ivančić, Matko Grakalić; po K 1: Katica Lorenzin, Matija Lorenzin, Matko Zuecon, Anton Demarić, Josip Demarić, Jakov Privat od Jakova, Grgo Kliman, Sanio Sironić, Joruj Lorenzin, Marija Sladonja, Ivan Radosevic, Josip Radosevic, Foska Grakalić, Anton Radosevic, Petar Urdi, Lukić Kirac, Anton Radosevic, Matko Stokić, Sntuo Zuecon, Sime Lorenzin, Petar Lorenzin, Grgo Lorenzin, Ostravska Josip, Foska Radosevic, Matija Zuecon, Kata Zuecon, Marija Grakalić, Ivan Lorenzin; Martinčić 70 h, Josip Lazarić 50 h, Anton Lorenzin 50 h, Njeka Radosevic 40 h, Luka Laza 40 h, Anton Lazarić 40 h, Ivan Voljak 30 h, N. N. 28 h.

Darovi. Umoženi donasamo: Odio željuzitara na Nj. Vel. brodu „Albatros“ skupilo se 55 kruna za udove i siročad palih vojnika i to umjesto vijenca na grob mornara Anti Petroviću. — Kod banketa dne 2. decembra, kojega su obdruživali kod c. kr. žandarmerije u Medulinu, sabrala je gospođa Borri, supruza izluzira, 48 K i 40 h za božićen dječji crkovičar iz Medulina. Taj iznos (48 K 40 h) doznačič će uprava „Polaer Tagblatta“ naslovu, koji će joj biti javljen iz igara Medulina. U koliko prvoručano lijepi primjer gospođe Borri u nastižavanje, u toliko umoljavamo, da nam čim prije javi kompetentan naslov, kome da se doznačič sabrani iznos.

Slovenski nadbiskup — župnik. Goricki knez-inđuk dr. Sedej upravlja sada župom u Ravnoj, jer je nestasica klera. Vrsi sve župničke poslove, obilazi kleruške u ojeleom opsegu te župe. Isto je lakav nadbiskup-župnik srpski primas u Baru msgr. Dobričić.

Ravnateljstvo Družbe sv. Cirila i Metodaa za Istru primilo je K 24 sabrane na prijedlog g. Josipa Bužana, učitelja u

Danasima i na prigodom krštenja sina g. Antuna Mladenica, rav. učitelja u Vodicanu, Darovaca; gg. J. Bužan (kum maloga Milosa) K 10, Marija Hervatin (kuma) K 2, Ivan Ribarić, opć savjetnik K 6, Mici Horvatin K 1, Antan Ribarić K 2, A. Ribarić, stari poštar K 2, Anka Ribarić, Zvijeli plemeniti darovali!

Državni tajnik Sv. Stolice i H. Sienkiewicz. Proslavljeni poljski spisatelj, H. Sienkiewicz boravi sada u Veveyu u Švicarskoj. Prošli je mjesec upravo kardinalu državnom tajniku ovo pismo: — Uzoritosti! Sto se oslobodjajem ponovno se obratiti na Vašu Uzoritost, ne činim to, da stečem novu koju milost, nego da vam iz dubine srca zahvalim za onu milost, što je Vi iskazujete mojoj dragoj drugovini, i na Vašem revnom pregruču za nesrećne ratne žrtve u Poljskoj. Vaša skrb otel će tisuće poljske djece sigurno smrti i hiljade će vam zahvaljivati svoju egzistenciju i život svoj. Bio kojkođ rezultat sabiranja za Poljake, sto ga je preporučio sv. Otac, zahvalnost naša ne će nigda utrnuti ni čemo biti osvojedbeni, da se na Sv. Stolice vazda treba obratiti u prvom redu za vrijeme nesreće i nevolje. Poljski je narod bio svagda duboko katolički, vjera njegova izdržala je patnjevdju kusuju, ali s očinske dobrote i ljubavi, što ju je sv. Otac iskazao našoj diaog domaji, njegova nam je osoba osobito mila i dostojna postovanja. Ime Benedikta XV. spominjat će se posvuda u našem prostranoj zemlji, koja je sada nepotijena krvlju, s djetinjom ljubavi. Oči sviju osvrću se na njega, s punom nadom i stalnom vjerom, da bi, kad bi i čitav svijet prepustio Poljsku njejoj kobi, još uvijek ona imala najboljega i najplemenitijega oca za branica. Neka providnost Božja dade, da Poljska jednom svoju odanost i zahvalnost uzmogne očitovati ne samo riječima, nego i djelom. Neka izvoli Vaša Uzoritost primiti moju duboku preporuku i moju najdublju zahvalnost.

Posebni vojnički znakovi za pučke ustanos, koji pripadaju u kategoriju od 43—50 godina. Ratno je ministarstvo odredilo da imadu 43—50 godišnji pučki ustanos, koji nemaju doduše prava na jednogodišnju dragovoljnu službu, ali zanimaju u javnosti odličnija mjesta i pripadaju inteligenciji, dobili posebne znakove; uske žute rukavice pasce. Ta će se pogodnost priznati odličnim obrtnicima i trgovcima, općinskim savjetnicima autnomnih gradova itd. Oni, koji dobjiju tu pogodnost, bil će oprošteni od nižih služba u vojarnama i taborima, te će smjeti, ako to dopuste vojnički obziri privatno stanovati. No druga vojnika prava sa spomenutom pogodnošću nijesu spjevana.

Podpirajte Družbu!

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 8. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Sjeveroistočno Čartorska potjeralo je austro-ugarsko domobranstvo jača ruska izvidna odjeljenja. Inače ništa nova.

Talijansko bojište.

Topničke borbe bile su jučer na saskoj fronti živahnije nego li zadnjih dana. Popodne nastupio je neprijatelj navalu na sjeverni dio visoravnj Dobarboda. Protiv brigada Sv. Mihovila Deverlita je talijanska pješalica u gustim nasama. Na sjevernom rubu brigada uspjelo joj je prodirati u dio naše fronte. Naše su čete opet potpunoma priborile protunavalom u ogoćenju borbi na šaha svoje jarke. U ostalom smo suzili neprijateljski juris varom uz teške gubitke po Talijance. I u odjeku sv. Martina izjavilo se više protivničkih nastaja. Na večer bombardovalo je više talijanskih topodamaca Sesljan.

Srpsko bojište.

Protiv emrogorskih pozicija sjeverno Berana imale su naše navale uspjeha. Izjurili smo na više točaka neprijateljske linije. Neprijatelj je lpek ispraznio. Naše su čete zaplijenile 80 topova, 160 municijskih kola, 40 automobila, 12 podvoznih poljskih krusnih peći i nekoliko hiljada pušaka. Broj zarobljenika vojske Kóvossava preokračuje ponovo 2000, među tima 300 Crnogoraca. Armatu stidjeljiva svuda u bojovima protiv ostataka srpske vojske.

Zamjenik povlavlce generalnog štožera pl. Höfer, podmaršal.

Dogodjaj na moru.

Beč, 8. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Jedna naših podmornica potopila je dne 5. decembra u 10 sati prijedpode pred Valonom malu talijansku krstaricu sa dva dimnjaka.

Zapovjedništvo mornarice.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 8. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Zapadno bojište.

Pokusaji neprijatelja, da učini i pomnim naš uspjeh istočno Anberiv javlivoi su se. Sjeveroistočno Soutelom smo Francuzima poziciju na 139 l u širini od kojih 500 m. Osmo četiri protunavale i zarobljile je častnika i 120 momaka te zaplijenile strojne posude.

Istočno bojište.

Na fronti vojne skupine Hindergove suzili smo pojedine nastroje bijih ruskih odjeljenja.

Vrhovna vojna upr.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 7. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Naše su čete preste na cijeloj francskoj fronti u ofenzivu, te za zaposedne 4. decembra liniju Krivolak-Negot Kavadar. Progon Francuza se neuzdljivo nastavlja. Dne 5. decembra zauzli smo gradove Resnu i Dibru. U Dibri i šli smo logor austro-ugarskih ratnih robljenika, koji već 10 dana nijesu dobili nikakva kruha 80 ovih nalazi se polumrtvom stanju. Odmah su se podzele mjere pripomoči.

Novi njemački kredit.

Berlin, 8. (D. u.) Wolfow bure javlja: Prama izvjestodostnom izvoru njemačkog je državnom saboru predložio drugi dodatok proračunu za računsku godinu 1915 za kredit od 10 milijarda maraka.

Ratno vijeće u Francuskoj.

Paris, 8. decembra (D. u.) Jucer bilo u velikom stanju generala Joffrovo ratno vijeće, kome su prisustvovali ruski general Šilinski, engleski general Murray i French, talijanski general Perssef belzijskog generalnog štožera, srpski pukovnik Stefanović i zastupnik japanske vojske.

Revolucionarno gibanje u Kini.

London, 8. decembra (D. u.) „Times“ javljaju iz Sangaja: Skupina 30 mladih revolucionaraca pod vodstvom beljeg kadeta mornarice, predala je križari „Tschacho“ nakon što su ostale krstari rice odapele 3 hica. Većina je buntovnika ustrijeljeno.

Schichtovo rublje — Ratno rublje

Cijeni i najbolji način pranja:

Zamoči rublje nekoliko sati ali preko noći s praškom „Ženska hvala“, žalim periti kao obično. Samo malo mila — najbolje Schichtovo milo znakom „Jelen“ je potrebno, da se najbježe rublje dobije.

Prišteduje posao, vrijeme, novac i milo.

Ominol je najbolje sredstvo za pranje ruku, u kuhinji i u kući.

Schicht® pralni prašak
Ženska hvala®

Dobiva ga se svuda!

Schicht® pralni prašak
Ženska hvala®

Dobiva ga se svuda!

Lutovska Cita Jose.

Nova odora pandura Mate.

A ovomu se je razvezao jezik, pogotovo, kad mu je Perica narneio još boćicu rakije, a kašnje bome i drugu. A „vandrokaš“ priča i pripovijeda o svojim putovanjima po svim zemljama i krajevima, o padima i nevoljama, koje ima „jadni putnik“ da prepati na putu. I to zna, što sve ne. A Perica ga šiksa, ali sve se čini, kao da nestrpljivo čeka, kad će brljajvi pripovijedati prestati da priča. No izgledalo je, kao da to ne će još tako skoro biti. Zato narudi Perica još treću boćicu i primka stranca, da ju ispuje, a tad ga izveće mpolje iz krčme u bašcu. „Vandrokaš“ nikato nije mogao da shvati, što kati Perica s njim, no kad mu je ovaj što u puta glasa neslo govoriti i dokazivati, počela je i njemu bivati stvar nešto jasnija. Ispra je nelako nevjerovatno i sumnjivo klično glavom, no konačno kao da je pobijedio Peričina rječivost, jer je „vandrokaš“ veselo prihvatio Peričinu dosjenu — znak, da pristaje na sve.

„Vandrokaš“ se povraiti u krčmu, a Perica se kriomice provuče preko zelene živice i pohri prema kući pandura Mate.

II.

Bilo je oko deset sati u večer. Šepavcem je zavladao mir i tišina, jer se je već sve spremilo bilo na početak, kako to na seube obično biva. Ali čuj! Što je to? Sa cestu, a nedaleko od kuće gospođina nacačnica, koja je ležala na osami, začuće se iznenada stenanje i zapomaganje. A na cesti se je valjao „vandrokaš“, previjao poput osakačena crva i bacao sad ovamo sad onamo. Glasno i bolno njegovo jukanje dopiralo je u sobu gospođina nacačnica, koji je još sjedio za stolom i „proučavao“ nekatove najnovije naredbe. Sav iznenadjen skoči do prozora, no tanna mu je noć prijela višik. Zapomaganje je postajalo sve jače. Što da učini? Da izadje i da razvidi, što je na stvari? Hm!

Najednom začuće dolje na cesti razgovor. Na prvi je mah upoznao Peričin glas. Nacačniku kao da je nešto odlanulo, jer je Perica čovjek, koji nije još nikad bio

u neprilici, što da se učini u ovoj ili onoj stvari.

— Hej, gospođine nacačnice! — povikne Perica izvoraz, — hej gospođine nacačnice, otprozi! Zurite se! Taj nema šale!

— A što je za boga miloga? — zabugari nacačnikova žena, koja se je brzo bila izvukla iz kreveta, na laku ruku odjevnula i pohitila do prozora.

— Zlo, zlo! — javi se Perica muklo, — Otvarajte!

Čas kasnije bio je Perica u nacačnikovoj sobi. Njegovo je lice bilo ozbiljno, veoma ozbiljno, kakovo je običavalo da bude tek u najzmršenijim zgodama.

— Česa smo se dugo vremena bojali, to se je eto za žalost dogodilo, — počme Perica dubokim, gotovo svečanim glasom.

— A što? Govori, ako boga znades! — skoče nacačnik i nacačnikovica.

— Hm! Kako da kažem? Zlo, zlo! U Šepavcu je... kolera... da, da... prava pravcata kolera! — govorio je Perica otegnuto i valno.

— Što? Kolera? — zalama rukama nacačnikovica i problijedi.

— Kolera? — zine nacačnik na svistu ne mogavši da smogne u taj čas više ni riječi.

— Da, da, ljudi božji, kolera! Jadrinas Šepavac!

— A kako i gdje? — promucua nacačnik.

— Eno ondje dolje na cesti! Ne čujeli li kukanja i jukanja, a? A to kukaju javre strani neki putnik i previja se preučede od boji, da su me srsi prolazili kad sam ga bio opazio.

— Bože nam se smiluj i spasi nas — stane kukati nacačnikovica, dok je na čelnik njezino i kao bez svijesti zurilo tannu noć.

— Da, da! — nastavi Perica važno — Nije to šala! Približio sam se bio ne voljniku i na prvi mi je bilo jako čudno se tu rudi o koleri, azijskoj koleri.

Tko zna, kuda je taj čovjek sve prolazio, a znade i sami, da je mnogo sele, baš daleko od nas zarazeno tom pogbeljnom zarazom.

(Dalje slijedi.)